

Ceramische Kunst in den Indischen Archipel.

den doode in het graf meegegeven. *) Tam-pajans of martavanen van Chineesch maaksel hebben onder de Dajaksche bevolking van Borneo nog altijd groote waarde. Hier en daar op Java worden door bijgeloovigen oude, aarden kommetjes als reliquiën bewaard, wijl zij de eigenschap bezitten, aan gewoon drinkwater sterke geneeskracht te kunnen geven.

In het Bataviaasch museum komt in een niet onbelangrijk deel van de archaeologische verzameling een oud-Chineesche schotel met Arabische inscriptie voor.

En uit het werk van W. P. Groeneveldt: *Notes on the Malay archipelago and Malacca, compiled from Chinese sources*, citeer ik hier: „The people of this country (Java) are fond of Chinese porcelain with green flowers” (pag. 53). „Formerly they (the people at Bandjermasin) used plantain leaves as plates, but since the trade with the Chinese, they have gradually begun to use earthenware” (pag. 107). Voor de Molukken

(1619) heet 't: „When a girl marries, they buy large quantities of Chinese cups, which they paint outside; rich people buy many hundreds to show their wealth” (pag. 119). Zelfs met de Timoreesche bevolking werd handel gedreven in Chineesch aardewerk.

De vraag, of de Javanen als de meest ontwikkelden van de Indische volken, vroeger de kunst van het verglazen verstaan hebben, moet bijna zeker ontkennend worden beantwoord. Er is geen enkel voorwerp uit den meest glorieuzen tijd van Mádjàpait gevonden,

*) In Alfoersche tiwoekars, steenen lijkisten, in de Minahassa, heb ik dergelijke borden en schotels aange-troffen.

dat met eenige beslistheid zou kunnen wijzen op de toepassing van een dergelijke techniek. Trouwens, aan het opbrengen van glazuur behoort een nauwkeurige behandeling van de grondstof vooraf te gaan. De soliditeit van het product dient toch eenigszins in overeenstemming te zijn met den aard van deze bijzondere techniek. En de kleibewerking in Nederlandsch-Indië is even primitief gebleven, uitgezonderd in sommige centra van ceramisch bedrijf, waar ook nu nog aan de bereiding van de grondstof de noodige zorg wordt besteed.

Ondanks de zeer gebrekkige techniek zijn zoowel uit ouden, als nieuwen tijd specimina van Inlandsche pottenbakkerskunst bekend,

welke de wenschelijkheid aanduiden, dat aan dezen tak van nijverheid een hoogere ontwikkeling worde gegeven. Vorm, versiering van het voorwerp zijn bijna altijd in overeenstemming met den aard van het materiaal. De opbouw wordt verricht met fijne, lenige vingers, die als van zelf de klei be-

AARDEWERK UIT BONTHAIN (ZUID-CELEBES). RECHTS EEN WANGIENG (WATERKRUIK), LINKS EEN ADEMÈNG-ASELIE (HOUDER VOOR SPOELN EN SPOELKOKERS).

handelen naar dier aangevoelde eigenschappen.

Men krijgt bij het zien werken van den bekwamen Inlandschen pottenbakker den verrassenden indruk, dat de vorm met zichtbare, knappe wording groeit uit sekure vingerbewegingen. De hals van een kruik b.v. verlegt zich vernauwend, met het frappante effect, alsof de nijvere met het gemak van een toovenaar de buis tusschen duim en wijsvinger uitrekt.

Biedt de steeds kleiner wordende opening den vingers geen voldoende doorgang meer, dan wordt de druk aan de buitenzijde van den halswand uitgeoefend met de handpalm, die zich rondt naar het voorwerp.